

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Tisoč slovenskih občin za versko vzgojo v šoli.

Binkoštni pondeljek je bila Nj. Vel. kralju predložena spomenica, v kateri slovensko ljudstvo tolmači svoje nazorje in svoje želje glede verskega pouka v šolah in glede zasebnih šol. To spomenico je slovensko ljudstvo poslalo v Beograd preko občinskih zastopnikov: županov in občinskih odbornikov. Podpisalo jo je 1000 slovenskih občin, torej več kot štiri petine slovenskih županstev.

Povod tej spomenici so dale trdovratne časnikarske vesti o tem, da prevladujejo v prosvetnem ministrstvu težnje, ki hočejo z novimi šolskimi zakoni dosedanje delo cerkve na šolskem polju docela preprečiti ali vsaj zelo omejiti. Težnje merijo na to, da se ukine verouk na višjih razredih srednjih šol, da se ukinejo vse zasebne ljudske šole, ki so pri nas pod vodstvom ženskih redov, da se vsa denarna bremena za verouk odvalijo na cerkev, da se odpravijo stalna katehetska mesta ter da bi cerkev ne imela več zastopnikov v šolskih svetih. Spomenica predlaga Njeg. Vel. kralju prošnjo, naj se v šolski zakonodaji spoštuje in ohrani sodelovanje cerkve na šolskem polju v polnem dosedanjem obsegu.

Razlogi.

Če naj bo naša država trdna in neomajljiva, mora biti spoštovanje kraljeve in državne oblasti globoko zasedrano v srcih državljanov. To je tembolj potrebno v sedanjih časih, ko skušajo mednarodne socialistične in boljševiške sile podreti dosedanje temelje človeške družbe in izpodkopati ugled in veljavo oblasti. Katoliška cerkev pa uči, da je državna oblast od Boga, in spoštovanje te oblasti je potrjeno po božji zapovedi.

Krščanska vera se je v zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev izkazala kot neizpodbiten trden temelj lastne naše narodne bitnosti. Oni veliki možje, ki so nam Slovanom ustvarili lastno bitno in samobitno slovansko omiko in izobrazbo, kakor sv. Ciril in Metod, sv. Sava, so prišli med nas Slované v znamenju križa. Ali ni dolžnost šole, ki naj vzgaja bodoči rod, da uvaja mladino v ta slavna izročila pradedov?

Na ta verska izročila, ki so sveta in draga najširšim plastem našega naroda, se mora ozirati šolska zakonodaja,

ne pa na kulturnobojna načela posameznih, od pravega naroda odtrganih naukarjev. Zakaj narod bo branil državo in prestol ob urah preizkušnje, ne pa beseditelji novih, votlih nauk, branil bo pa narod zato, ker bo spoznal to kot božjo zapoved.

Šola nima samo namena, da izobražuje otroke s poukom, ampak predvsem ima tudi dolžnost, da vzgaja mladino v krepostne, trdne značaje, ki zna jo premagati nižje nagone in strasti. Šola mora navajati mladino na strogo izvrševanje dolžnosti do sebe, do bratov, do države; šola mora vdihavati mladini duha nesebične požrtvovalnosti. Za tako vzgojo ni trdnejših temeljev, kot so večno veljavni zakoni božji. Zakaj bi ravno te temelje s šolo podirali?

Za slovenski narod velja še poseben razlog. Zagvoždeni smo med nemško in italijansko kulturo, podpirati moramo vsaj moralno svoje brate onkraj meje. Zato moramo zbrati vso svojo duhovno moč, da držimo častno stražo na okopih slovanstva. Kateremu državljanu bi prišlo zdaj na um, tej najbolj izpostavljeni straži cepiti moč in vsiljevati notranje boje? Izmed vseh teh bojov deluje pa najbolj razkrojevalno kulturni boj (proti cerkvi in njenim pravicam), ker cepi narodno dušo do najglobljega dna.

Predlogi.

Na podlagi teh razlogov stavlja slovenski župani te-le predloge:

1. Šolska vzgoja mora dajati poleg umske izobrazbe tudi нравno vzgojo značaja.

2. Nравna vzgoja mora sloneti na verskih temeljih. Zato naj ostane verski pouk z verskimi vajami neokrnjen, to tudi v vseh razredih srednje šole. V šolah, v katerih pa verouka doslej še ni,

naj se uvede nanovo (tehniške, obrtne, trgovske itd. šole).

3. Pouk v veri in nřavnosti bodi tako bistven del šolskega pouka, kakor drugi glavni predmeti in naj ga vrše kakor do sedaj duhovniki ali veroučitelji pooblašćeni od verske oblasti.

4. Kjer je radi mnogoštevilnih šol po treba, naj država nastavi v sporazumu s cerkveno oblastjo samostojne katehete-duhovnike in naj jih plaća kakor učitelje.

5. Učitelj bodi one veroizpovedi, h kateri pripada večina učencev.

6. Verske oblasti naj bodo zastopane v šolskih odborih ali zastopih.

7. Pravice takoimenovanih zasebnih državnih šol (kakor jih pri nas n. pr. vodijo redovnice sestre) naj ostanejo:

a) Že obstojeće zasebne šole s pravico javnosti naj se ne ukinejo, ustanavljanje novih naj država ne ovira, če izpolnijo pogoje, ki so predpisani za državne javne šole.

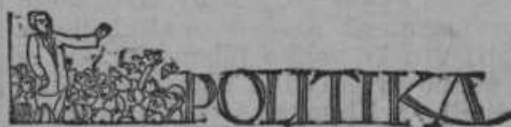
b) Izpiti in izpričevala teh šol naj bodo kakor doslej enakopravna onim javnih šol, tako da ne bo posebnih izpitnih komisij, poslanih od državne oblasti.

c) Staršem naj ostane kakor dosedaj pravica, da smejo otroke pošiljati v javne ali zasebne šole s pravico javnosti.

d) Izšolanci zasebnih učiteljskih s pravico javnosti naj imajo enako pravico pri prošnjah na učiteljska mesta kakor izšolanci javnih šol.

8. Ker je za dosego idealnih ciljev šolske vzgoje nujno potrebno vzajemno sodelovanje šole, cerkve in staršev, naj bodo starši zastopani v šolskih odborih ali korporacijah.

Spomenica se tako-le konča: »Če bi Vaše Veličanstvo moglo še dvomiti o jasni volji ljudstva glede šolstva, vdanoprošimo, da Vaše Veličanstvo blagovolji dati narodu priliko, da s splošnim ljudskim glasovanjem da izraza svoji volji, kakor je to običajno v modernih državah v tako važnih, do dna ljudske duše segajoćih vprašanjih.«

V NAŠI DRŽAVI.

Posvetovanja Male antante v Beogradu. Posvetovanja zunanjih ministrov Male antante so končana. Kaj je bil v splošnem predmet razgovorov, o tem nam pove na kratko obvestilo na-

šega zunanjega ministrstva, ki se glasi: »Zunanji ministri Male antante so pregledali in razpravljali najprej o splošnem političnem položaju. Nato pa so obravnavali vprašanje manjšin ter so ugotovili skupne nazore, imajoč na vidiku morebitni pretres tega vprašanja pred svetom Društva narodov v Madridu.« Na dnevnem redu je bilo tudi rusko uprašanje. Rusija se je v posebni pogodbi odrekla stremljenju po-